

12 RETNINGSLINJER FOR LOKAL DIALOG PÅ TVERS AV TROSRETNINGER

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

KUNNSKAP OG INNSIKT VEDRØRENDE RELIGIONENES SITUASJON LOKALT

01 Lokale myndigheter må erkjenne at religion i dag spiller en stadig større rolle i **formingen av individuell og kollektiv identitet**. Dette får følger for sosialiseringen og dannelsen av sosial representasjon, og dermed mange av innbyggernes syn på verden. Religion er et uttrykk for og resultat av et trossystem som er overlevert fra generasjon til generasjon med sterk vekt på lojalitet til tradisjonene. Religion former folks virkelighetsforståelse og fastsetter verdier og regler for hva som anses som god atferd.

02 Lokale myndigheter må ha god **kjennskap** til den forholdsmessige størrelsen mellom de lokale religiøse grupperingene og hvordan de er organisert. De må bevisstgjøres på nødvendigheten av å sikre at lokale religiøse organisasjoners aktiviteter i form av undervisning og opplæring og andre tiltak

virkelig kommer allmennheten til gode. Gjennom disse tiltakene skaper de mening i tilværelsen og legger dermed til rette for sosiale relasjoner for sine medlemmer. De har i så måte vist seg som svært kompetente deltakere i sine respektive lokalsamfunn. Bevissthet om etniske og/eller religiøse minoriteters stilling og rolle kan med fordel suppleres med en tilsvarende bevissthet om den latente makten som utøves av **majoriteten**, som ofte har en form for monopol på lokal maktutøvelse. En slik tilnærming vil bidra til å hindre at minoriteter mot bedre vitende utmanøvreres og blir marginalisert. Det er særdeles viktig å rette oppmerksomheten mot minoritetsfamiliens rolle. Særlig mødrene bidrar til overføring av sine kulturelle verdier til neste generasjon, gjerne med utgangspunkt i en åpen holdning til samfunnet.

03 Lokale myndigheter kan ikke betrakte religiøse organisasjoner som homogene enheter, men som organisasjoner som tidvis opplever **motstridende synspunkter** også internt. Lokale myndigheters vurdering av hvilke samtalepartnere som kan være åpne for dialog, samtidig som de også er i en posisjon hvor de kan påvirke sitt eget lokalsamfunn er derfor avgjørende både i dag og i fremtiden.

FREMME FORSTÅELSE MELLOM DELTAKERNE I DIALOGEN

04 Lokale myndigheter må bidra til prosessen med å **oppdage andre kulturer** ved å trekke frem kulturelle likheter **og** forskjeller, vise forståelse for mennesker som har andre synspunkter og en annen skikk og bruk enn de lokale, og formidle og spre denne informasjonen. Det kan også gjøres ved å oppfordre til undervisning i hele bredden av religionskunnskap, med utgangspunkt i kulturkunnskap heller enn religiøs praksis. Slik utdanning gitt både i skolen og ved lokale religiøse studiesentre vil være en viktig faktor i arbeidet med å skape større åpenhet og kunnskapstørst. Åpenhet for andre mennesker kan også vekke et ønske om å lære mer om sin egen tro og egne personlige og sosiale verdier, og kan slik gjennom en sterkere kulturbevissthet bidra til å dempe faren for radikaliserings. Disse tiltakene vil være styrt av et ønske om å legge til rette for likestilling mellom kvinner og menn, og om å sikre at dette skjer i praksis.

05 Lokale myndigheter må identifisere **egnede anledninger** til å etablere gjensidig kunnskap og personlig kontakt og til å dempe mistillit og eventuell frykt. Målet må være en gradvis utvikling fra uvitenhet til kunnskap, fra kunnskap til forståelse, og fra forståelse til tillit. Aktuelle aktiviteter kan være utflukter til gudshus og andre religiøse helligdommer eller å arrangere årlige fora eller festivaler på tvers av kulturelle og religiøse skillelinjer. I tillegg kan det vurderes å etablere et råd for relasjonsbygging på tvers av kulturelle og religiøse skillelinjer, som utgangspunkt for multilateral utveksling av ulike perspektiver.

ETABLERE PARTNERSKAP

06 Lokale myndigheter står i **frontlinjen**, og deres aktive tilstedeværelse på grasrotnivå, kjennskap til alle berørte parter og evne til nytenkning gir dem en ledende og helt **legitim** rolle overfor religiøse aktiviteter. Lokale myndigheters drøftinger og aktiviteter må være drevet av et ønske om åpenhet, nytenkning og eksperimentering.

07 Lokale myndigheters rolle i arbeidet med å fremme dialog og etablere partnerskap vil ha større effekt og gyldighet på lang sikt hvis visse **betingelser er oppfylt fra starten av:**

- ▶ respekt for lovgivningen
- ▶ arbeid for likestilling mellom kvinner og menn
- ▶ religiøs upartiskhet og ikke-diskriminering
- ▶ åpenhet i alt man foretar seg

08 Lokale myndigheter bør ikke være direkte involvert i dialogen på tvers av trosretninger. Prinsippene om nærhet (subsidiaritet) og religiøs selvråderett bør være til hinder for offentlig finansiering eller organisering av slik dialog. Det offentliges innstilling må være preget av **ikke-likegyldighet** og **ikke-innblanding**. Lokale myndigheters rolle handler rett og slett om tilrettelegging, formidling eller om nødvendig regulering, ut fra klart definerte og avtalte målsettinger. Fra det offentliges ståsted, nemlig kunnskapsbasert upartiskhet, er dialog på tvers av trosretninger i realiteten basert på fornuft heller enn tro, kunnskap heller enn overbevisning.

09 Ved å vektlegge anerkjennelse og tillit kan lokale myndigheter sikre at religioner ikke anses som et problem, men som en **ressurs**, ut fra en positiv innstilling til en demokratisk håndtering av pluralisme. Lokale myndigheters aktiviteter bør ha to målsettinger: Å etablere en mer **samstemt organisasjonsstruktur** for lokale religiøse trossamfunn, og å styrke **sosial samhörighet**. Organer og partnere som er involvert i dialogen, må ikke gå ut over sin egen konkrete rolle, og skal behandle dialogen først og fremst som et felles gode som alle gir sin del i.

10 Aktiviteter som det å bygge og lede gudshus og andre religiøse helligdommer må skje på en måte som bidrar til fred og fordragelighet, mer åpenhet, og ikke gettodannelser. Det betyr at en **tilnærming på tvers av trosretninger** gradvis må få forrang foran en multireligiøs tilnærming. Aktiviteter i regi av lokale myndigheter bør bunne i ønsket om å fremme en felles tro på en gud med mange ansikter.

11 Lokale myndigheters ønske om religiøs mangfold og dialog på tvers av trosretninger må uttrykkes konkret i den lokale politikken på det sosiale området og innen sport og idrett, skole og utdanning, byplanlegging og kultur, og i myndighetenes relasjoner til lokale organisasjoner, slik at dialogen får en **tverrgående dimensjon**. Den må i så måte påvirke og omfatte alle aktivitetsområder, og ikke bare ett bestemt område. Hvis alle berørte parter viser vilje til å lytte til hverandre, vil det være mulig å oppnå det kanadierne kaller en «**rimelig romslighet**», reasonable accomodation, det vil si at trossamfunnene står fritt til å uttrykke sin religiøse overbevisning så fremt det ikke skjer på bekostning av andre grunnleggende rettigheter.

EVALUERING

12 I samråd med lokale religiøse organisasjoner må lokale myndigheter på forhånd bestemme hvilke **kriterier og indikatorer** de vil bruke i vurderingen av hvor godt dialogen på tvers av kultur og trosretninger fungerer. Dette kan handle om å utvikle egen fagkunnskap og å etablere nettverk for utveksling mellom trosretninger eller kurs- og informasjonsentre. De bør også opprette kontakt med representanter for andre lokale myndigheter for å sammenlikne og vurdere de ulike ordningene opp mot hverandre, for så å kunne utvikle sin egen spesifikke lokale tilnærming.

Europarådets Kongress for lokale og regionale myndigheter har som en vesentlig oppgave å fremme dialog på tvers av religiøse og kulturelle skillelinjer. Dette er et kjerneelement i dialogen mellom de ulike grupperingene som til sammen danner våre lokalsamfunn.

Slik dialog er et effektivt redskap i kampen mot intoleranse og radikalisering og i innsatsen for å styrke opplevelsen av «å leve i fellesskap» i gjensidig respekt.

Kongressen startet arbeidet med dette temaet med to konferanser som ble arrangert i 2006 og 2010 i Montchanin i Frankrike. På disse samlingene deltok representanter fra myndighetene, akademikere, internasjonale organisasjoner og religiøse ledere i drøftingene om lokale myndigheters rolle i dialogen på tvers av religiøse skillelinjer – med særlig vekt på god praksis, prinsipper for sekularisme, religiøs utdanning, opplæring av religiøse ledere og finansiering av gudshus og andre religiøse helligdommer. De tolv prinsippene supplerer ideene som presenteres i Europarådets rapport om tverrkulturell dialog, «Living together as equals in dignity», som ble vedtatt i 2008.

www.coe.int/congress-intercultural

congress.intercultural@coe.int

Utgitt: Mars 2016

NOR

www.coe.int

Europarådet er kontinentets ledende menneskerettighetsorganisasjon. Det består av 47 medlemsland, hvorav 28 er medlemmer i Den europeiske union. Kongressen for lokale og regionale myndigheter er en institusjon underlagt Europarådet med ansvar for å styrke demokratiet lokalt og regionalt i de 47 medlemslandene. Kongressen består av to kamre – Lokalkammeret og Regionalkammeret – og tre komiteer, og samler 648 valgte representanter fra mer enn 200 000 lokale og regionale myndigheter.

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE